

Ylva Johansson vill effektivisera vården med IT

Vård- och äldreomsorgsminister Ylva Johansson vill påskynda IT-utvecklingen, bland annat genom att elektroniska patientjournaler samordnas och införs i hela sjukvården.

II – Sverige behöver en nationell IT-policy för hela vård- och omsorgsområdet, och jag räknar med att ha en sådan klar innan året är slut. Min ambition är att Sverige skall höra till de världsledande länderna när det gäller att använda IT som ett verktyg för patientservice, kvalitet och effektivisering inom vård och omsorg, säger Ylva Johansson.

Idag görs 95 procent av vårdcentralernas vårddokumentation elektroniskt. På sjukhusen är siffran 65 procent, enligt departementssekreterare Daniel Forslund. Men skillnaderna mellan landstingen är stora. I Stockholm och Norrbotten är alla pappersjournaler borta, medan datorn tagit över endast 5–6 procent av journalerna i Kalmar län.

Även om datoriseringen gått långt rent generellt så är det en spretig bild som träder fram. Det är bland annat just denna spretighet som IT-policyn ska motarbeta. Totalt finns omkring 800 datasystem inom den svenska sjukvården. En läkare i Kalmar till exempel kan behöva logga in i 18 olika system varje

dag. Olika system används för vårddokumentation, remisshantering, röntgenplåtar, labbsvar osv. Att föra in allt i patientjournalen och låta den vara basen är en av tankarna som kommer att finnas med i IT-policyn.

Men skilda system används också för att göra samma sak, till och med inom ett och samma landsting eller inom ett sjukhus. Och de är sällan kompatibla med varandra. Bara inom Stockholms läns landsting finns 28 olika elektroniska journalsystem.

Även om IT-systemen rent tekniskt görs kompatibla med varandra får journaluppgifter idag inte samköras mellan sjukvårdshuvudmän, alltså i princip mellan landsting, utan patientens samtycke. Men detta kan komma att ändras. För att det ska gå att få en samlad bild av patienten håller regeringskansliet på att se över integritetsfrågor i Patientjournalagen och lagen om vårdregister. Detta ska vara klart under hösten.

IT-policyn ska tas fram i en grupp av representanter för regering, landsting och myndigheter. Den ska ledas av Ylva Johanssons statssekreterare Mikael Sjöberg. Läkarförbundet kommer att finnas med i en referensgrupp.

Läkarförbundet är positivt till sam-

ILLUSTRATION: HELENA LUNDING

I Kalmar kan en läkare behöva logga in i 18 olika system varje dag.

ordnade elektroniska journaler men påpekar att patienternas säkerhet och förtroende för läkaren inte får äventyras. Endast den som behandlar patienten ska kunna få tillgång till patientdata.

– Under förutsättning att man tillämpar goda säkerhetslösningar kan man öka både den medicinska säkerheten och nyttan för patienten med system som kommunicerar över gränserna, säger Eva Nilsson Bågenholm, ordförande i Läkarförbundet.

Läkarförbundet tog förra året fram en egen IT-policy – Läkaren, IT och patienten – se www.slf.se.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se

Nationell patientöversikt prövas i oktober

Fyra landsting ska till hösten testa ett verktyg för att samla information om en patient från flera olika vårdgivare.

II Projektet Nationell patientöversikt ska utveckla en tjänst som kan hämta och samla den mest relevanta informationen om en patient ur flera olika journalsystem och andra källor hos patientens olika vårdgivare. Det gäller inte att samla all information, det kan handla om att få fram det viktigaste, såsom läkemedel, diagnos och labbsvar.

– Idag är det nästintill omöjligt att få en samlad bild av patientens vårdepisod, även inom ett landsting, säger projektledaren Ingemar Ståhl.

Bakom projektet står Carelink, som på uppdrag av landstingen ska utveckla tjänsten. I projektet finns även Vårdföretagarna, Apoteket och Socialstyrelsen.

Det kommer troligen att ta 5–6 år innan alla vårdgivare kan vara anslutna till en nationell patientöversikt. Men mot slutet av 2006 hoppas Ingemar Ståhl att patientöversikten kan tas i bruk i en del av landstingen. År 2009 kan alla landsting omfattas och inom ytterligare två år även kommuner och privata vårdgivare.

En utmaning är den tekniska lösningen. Syftet med den pilotomgång som ska starta i oktober är att visa att det går rent tekniskt och att det finns en vilja hos alla landsting att få till stånd en nationell patientöversikt. De fyra pilotlandstingen är Norrbotten, Uppsala, Östergötland och Jönköping.

Än så länge är det inte klart hur omfattande försöket ska bli, och det finns heller inget färdigt dataprogram. Ett program ska nu utvecklas som ska kunna hämta information ur Norrbottens journalsystem VAS, ur Uppsalas journal-

system Cambio och ur Jönköpings och Östergötlands regionala patientöversikt.

En annan utmaning är juridiken. Idag krävs samtycke från patienten för att information ska få föras över landstingsgränsen, till exempel vid akut sjukdom i annat landsting. Hur kravet på samtycke ska uppfyllas inom en framtida nationell patientöversikt är en fråga som inte är löst ännu.

– Som lagstiftningen ser ut idag måste man ha två samtycken, säger Ingemar Ståhl.

Om lagen inte ändras måste ett första samtycke ges för att patientinformation ska kunna ingå i patientöversikten, till exempel på den ordinarie vårdcentralen. Ett andra samtycke behövs för att hämta ut uppgifterna.

Elisabet Ohlin